

Handläggare
Jens Westlund
Telefon: 08-508 33 754

Till
Utbildningsnämnden
2016-10-20

Återkallande av förskolan Solåsen AB:s (org.nr 556612-4722) godkännande att bedriva förskola enligt skollagen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden beslutar i enlighet med 26 kap. 13 § skollagen att återkalla Förskolan Solåsen AB:s (org.nr 556612-4722) godkännande att enligt skollagen bedriva förskola på adressen Helsingforsgatan 65-67. Beslutet gäller från och med den 31 januari 2017.
2. Stadsledningskontorets juridiska avdelning får i uppdrag att, i enlighet med tidigare utfärdad fullmakt, föra utbildningsnämndens talan.
3. Beslutet justeras omedelbart.

Ovanstående beslut kan överklagas i enlighet med bifogad överklagandehänvisning (bilaga 6).

Tony Mufic
Utbildningsdirektör

Marianne Natéus
Avdelningschef

Sammanfattning

Detta ärende är en uppföljning av ett tillsynsbeslut som fattades den 7 mars 2016 där huvudmannen Förskolan Solåsen AB förelades att åtgärda brister i sin verksamhet.

Huvudmannen har trots föreläggandena i tillsynsbeslutet endast delvis avhjälppt påtalade brister. Förvaltningen konstaterar även att brister som tidigare uppmärksammats och i tillsynsbeslut bedömts avhjälpna, inte har visat sig vara åtgärdade vid uppföljning. Flera allvarliga missförhållanden i verksamheten kvarstår således.

I 26 kap. 13 § skollagen anges att en tillsynsmyndighet kan återkalla ett godkännande om bristerna i verksamheten är av sådan karaktär att det inte kan anses lämpligt att verksamheten får fortsätta.

Genomförd uppföljning visar att huvudmannen har bristande förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnden noterar att huvuddelen av de brister som konstaterades vid tillsynen den 4 december 2014 och i påföljande tillsynsbeslut den 17 juni 2015 kvarstår. Dessutom har nämnden konstaterat nya brister i tillsynsbeslut den 7 mars 2016.

Huvudmannens bristande förutsättningar har visat sig i form av allvarliga brister i barnsäkerhetsarbetet samt brister i förskolans styrning och ledning. Därtill kvarstår betydande brister i det systematiska kvalitetsarbetet samt personalens förutsättningar att bedriva verksamheten, så att syftet med utbildningen i förskolan uppnås (8 kap. 2 §, 2 kap 8-10 §§, 4 kap. 4-6 §§, 2 kap. 34-35 §§ skollagen, Läroplan för förskolan [Lpfö98], samt Riktlinjer för fristående förskola i Stockholms stad, kap. 3, 4.9 och 7.2).

Allvaret i bristerna förstärks av att nämnden i två tidigare beslut påtalat huvudmannens ansvar att bedriva förskola i enlighet med skollagens kvalitetskrav.

Utbildningsförvaltningen vill framhålla att huvudmannen även haft lång tid på sig att åtgärda de brister som påtalats samt att förvaltningen har informerat huvudmannen om att en tillsynsmyndighet får återkalla ett godkännande om ett föreläggande enligt 26 kap. 10 § skollagen inte följs och om missförhållandet är allvarligt.

Huvudmannens bristande förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten medför att barnens behov av omsorg och god pedagogisk verksamhet inte tillgodoses.

Mot denna bakgrund föreslår förvaltningen att nämnden beslutar om att Förskolan Solåsen AB:s (org.nr 556612-4722) godkännande att bedriva förskola enligt skollagen återkallas i enlighet med 26 kap. 13 § skollagen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen och i samarbete med stadsledningskontorets Juridiska avdelning.

Bakgrund

Huvudmannen Förskolan Solåsen AB (org.nr 556612-4722) har sedan den 28 november 2001 godkännande (01-453/1851) att enligt skollagen bedriva förskola med 34 platser på Helsingforsgatan 65-67 i Rinkeby-Kista stadsdelsnämndsområde.

Förskolan Solåsen består av två avdelningar, Violen och Blåklockan. Barnen är indelade i åldersblandade grupper, i åldrarna 1- 5 år. Förskolan har en behörig förskollärare anställd på 87,5 procent av en heltidstjänst och som har sin huvudsakliga placering på avdelningen Blåklockan. Förskolechefen arbetar på förskolan två till tre dagar i veckan, i den totala omfattningen 50 procent av en heltidstjänst. Förskolechefen är också huvudman för förskolan.

Utbildningsnämnden genomförde tillsyn av huvudmannens förskola den 4 december 2014 och fattade den 17 juni 2015 ett tillsynsbeslut med fyra förelägganden och en anmärkning som huvudmannen ålades att åtgärda.

I utbildningsnämndens tillsynsbeslut av den 17 juni 2015 konstaterades att ansvarsfördelningen i ledningsorganisationen var oklar där särskilt ansvarsfördelning och tjänstebeskrivning saknades för förskolechef och huvudman.

I beslutet konstaterades även att huvudmannen helt saknade ett systematiskt kvalitetsarbete och att det fanns bristande förutsättningar för personalen att bedriva verksamheten så att syftet med utbildningen kunde uppnås. Bristen bestod i att verksamheten inte hade utformats efter läroplanens mål och intentioner och att huvudmannen och personalen hade bristande

kunskap och insikt om skollagen och läroplanen samt hur utbildningen omsätts i det dagliga arbetet med barnen.

Vidare konstaterades att huvudmannen hade brister i att ge barnen en trygg omsorg genom att inte ha genomfört adekvat barnsäkerhetsrund. Därtill saknade huvudmannens förskola handlingsplan för kriser och katastrofer, rutiner och instruktioner vid händelse av brand och om ett barn försvinner samt rutin för registrering av barnens närvaro.

Avslutningsvis konstaterades brister i huvudmannens information om förskolans öppethållande. Nämnden bedömde bristerna som allvarliga varför huvudmannen tilldelades föreläggande i de enskilda bedömningsområdena, med undantag för bristen avseende öppethållande där huvudmannen tilldelades en anmärkning.

När huvudmannen lämnade en redovisning och synpunkter som begärts i enlighet med tillsynsbeslutet den 17 juni 2015 och den tillsynsrapport, som togs fram efter uppföljande tillsyn på förskolan den 25 november 2015, framgår det i uppföljningsbeslutet som fattades den 7 mars 2016 att i stort sett samtliga brister kvarstod och att nya brister hade tillkommit. Mot bakgrund av att bristerna kvarstod från tidigare tillsynsbeslut tilldelades huvudmannen fyra förelägganden avseende barnsäkerhet, ansvarsfördelning mellan huvudman och förskolechef, systematiskt kvalitetsarbete samt att följa läroplanens mål och riktlinjer, som senast den 9 maj 2016 skulle vara åtgärdade.

Förvaltningen har därefter följt upp tillsynsbeslutet daterat den 7 mars 2016 genom tillsynsbesök den 24 och 30 maj 2016. Den 11 juli 2016 kommunicerades huvudmannen den tillsynsrapport som bygger på uppgifter från tillsynsbesöken och de handlingar som redovisats till förvaltningen den 8 och 9 maj 2016.

Av tillsynsrapporten framgår sammanfattningsvis att huvuddelen av bristerna från det uppföljande tillsynsbeslutet den 7 mars 2016 kvarstår.

I tillsynsrapporten konstateras att huvudmannens redovisning i flera avseenden inte överensstämmer med hur handlingsplaner och rutiner för barnsäkerhet följs i praktiken, vilket påvisar att dessa inte är implementerade i personalgruppen. Avseende förskolans systematiska kvalitetsarbete framgår vid intervjuer med personal och ledning vid den uppföljande tillsynen den 24

och 30 maj 2016, till skillnad vad huvudmannen redovisar, att förskolan saknar en samlad dokumenterad utvärdering av hur väl verksamheten har arbetat mot de nationella styrdokumenterna.

Vad som också framgår i tillsynsrapporten avseende det systematiska kvalitetsarbetet, är att förskolan i de delar huvudmannen har lämnat redovisning, inte kunnat förklara på vilket sätt de har kommit fram till de prioriteringar eller val de har gjort. Vidare framgår att personalens förutsättningar till delaktighet i kvalitetsarbetet brister. Detta faktum visar att huvudmannen inte har kunskap och därmed förmåga att ha ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete som skollagen kräver.

Tillsynsrapporten visar vidare att huvudmannen tillika förskolechefen och personalen på förskolan har bristande kunskap i läroplanens mål och uppdrag. I tillsynsrapporten anges att personalen ”tittat ytligt på läroplanen”. Tillsynsrapporten visar att nya brister har uppmärksammats på förskolan. De nya bristerna handlar om att maxtaxan inte följs samt att huvudmannen inte visat att alla barn på förskolan får undervisning under ledning av behörig förskollärare.

Huvudmannen lämnade den 16 augusti 2016 sitt yttrande på den tillsynsrapport som kommunicerades den 11 juli 2016. Huvudmannens redovisningar avseende de enskilda punkterna redovisas nedan.

I nästa avsnitt följer uppföljningen av tillsynsbeslutet från den 7 mars 2016 där huvudmannens redovisningar och förvaltningens bedömningar presenteras. I det sista avsnittet presenteras förvaltningens synpunkter och bedömningar av ärendet som helhet.

Uppföljning av utbildningsnämndens tillsynsbeslut fattat 7 mars 2016.

Föreläggande 1

Beslut den 7 mars 2016

1. Huvudmannen Förskolan Solåsen AB med organisationsnummer 556612–4722 ska se till att alla barn på förskolan får ta del av en trygg omsorg i en god miljö (8 kap 2 § skollagen, Riktlinjer för fristående förskola i Stockholms stad kap. 4.9).
  - a. Huvudmannen ska genomföra barnsäkerhetsronder utifrån ett underlag som specifikt beaktar förhållanden som kan innebära en risk för barnens säkerhet. Huvudmannen ska inkomma med underlag samt protokoll från genomförd barnsäkerhetsrond.
  - b. Huvudmannen ska se till att handlingsplanen för olika kriser implementeras i personalgruppen.
  - c. Huvudmannen ska se till att handlingsplanen för hur personalen ska agera om ett barn försvinner uppdateras så att det tydligt framgår när polis ska kontaktas.
  - d. Huvudmannen ska senast den 9 maj inkomma med ovannämnda redovisningar.

Utredning vid uppföljning

Föreläggande 1, punkt a: Barnsäkerhetsrond

Huvudmannen har den 9 maj 2016 redovisat ett protokoll från genomförd barnsäkerhetsrond samt checklistor för barnsäkerhetsronden. I protokollet, som är daterat den 6 maj 2016, finns kolumner för att dokumentera vad som identifierats som brist, åtgärdsförslag, beslut om åtgärd, vem som har åtgärdat och när samt vem som bevakar. Checklistorna beaktar olika områden, exempelvis fasta inventarier inomhus, allergirond, utomhusmiljön samt lekmaterial.

Föreläggande 1, punkt b: Implementering av handlingsplan för olika kriser och katastrofer

I huvudmannens yttrande lämnas ingen information om hur handlingsplan för kriser och katastrofer har implementerats i personalgruppen.

I intervjun vid den uppföljande tillsynen den 30 maj 2016 uppgav förskolechefen att handlingsplanen för kriser och katastrofer har tagits upp på ett personalmöte.

Förskolechefen uppgav att handlingsplanen behöver utvecklas och därför ska personalgruppen arbeta vidare med den på nästkommande planeringsdag.

Föreläggande 1 punkt c: Rutin för hur personalen ska agera om ett barn försvinner

I huvudmannens yttrande som lämnades den 9 maj 2016 redovisas förskolans rutin för hur personalen ska agera om ett barn försvinner. Rutinen har reviderats med ett antal punkter för vad som är viktigt för personalen att beakta i en akut situation samt hur förskolan ska arbeta förebyggande. I rutinen anges bland annat;

- Uppdaterade kontakt- och telefonlistor till vårdnadshavare och krisgrupp ska finnas lätt tillgängliga på väl känd plats för såväl ordinarie personal som vikarier.
- Säkrade närvaro/frånvarosystem måste finnas så att man snabbt kan konstatera om någon saknas.
- Samtliga barn på förskolan ska vid utomhusaktiviteter använda neonväst med förskolans namn, och telefonnummer väl synligt.

I huvudmannens yttrande angavs vidare hur personalen ska agera ”åtgärdande” när ett barn upptäcks saknat. Detta finns angivet i flera punkter under två rubriker ”kartlägg” samt ”ta hjälp av dina arbetskamrater”. Som punkt nio anges att polis ska larmas om inte barnet har hittats inom 10 minuter.

I intervjun vid den uppföljande tillsynen den 30 maj 2016 uppgav förskolechefen att rutinen för hur personalen ska agera om ett barn försvinner har presenterats för personalen. Enligt förskolechefen ska personalen arbeta mer med rutinen på en planeringsdag i höst.

I intervjun med personalen framkom att varken kontaktlista eller en lista över vilka barn som är närvarande fanns med vid utflykter. Personalen uppgav att en mobiltelefon tas med och om något skulle inträffa under utflykten kontaktas kökspersonalen på förskolan så att exempelvis kontaktuppgifter kan tas fram.

Vid tillsynen den 24 maj 2016 var förskolan på skogsutflykt i två åldersindelade grupper. Gruppen med de yngsta barnen bestod vid detta tillfälle av 9 barn i åldrarna 1-2 år. Förvaltningen noterade att barnen inte hade västar på sig under utflykten. Under promenaden mot skogsutflykten lämnades ett barn av sin förälder

till gruppen med de äldre barnen. Då personalen inte hade någon närvarolista med på utflykten registrerades inte barnets ankomst.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen har den 16 augusti 2016 yttrat sig över denna del av rapporten. Huvudmannen anger att den stora gruppen barn alltid har västar på sig vid uteaktiviteter. De minsta barnen åker mycket vagn och har därför inte alltid väst på sig, vilket förskolan ska ändra på. Nya västar ska köpas in till alla barn med förskolans adress och telefonnummer på. Förskolan har tagit fram nya telefonlistor.

Motivering till beslut

Enligt skollagen ska förskolan erbjuda barnen en trygg omsorg. Enligt Stockholms stads riktlinjer ska dokumenterade rutiner för barnsäkerhet, brand och utrymning samt för kriser och katastrofer finnas i verksamheten och dessa ska uppdateras varje år (8 kap. 2 § skollagen och Riktlinjer för fristående förskola i Stockholms stad, kap. 4.9)¹.

Föreläggande 1, punkt a: Barnsäkerhetsrond

Mot bakgrund av den redovisning som huvudmannen lämnat bedömer förvaltningen att huvudmannen nu genomför adekvata barnsäkerhetsrond utifrån underlag som beaktar förhållanden som är av vikt för barnens säkerhet. Därmed bedömer förvaltningen att bristen i denna del har avhjälppts.

Föreläggande 1, punkt b: Implementering av handlingsplan för olika kriser och katastrofer

Förvaltningen bedömer, mot bakgrund av huvudmannens uppgifter samt vad som framkom vid intervjuer och iakttagelser vid de uppföljande tillsynsbesöken att handlingsplan för kriser och katastrofer behöver utvecklas, att dessa ännu inte har implementerats och omsatts i verksamheten samt att huvudmannen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristen, varför bristen kvarstår.

Föreläggande 1, punkt c: Rutin för hur personalen ska agera om ett barn försvinner

Huvudmannen har redovisat en rutin för vad som är viktigt för personalen att beakta i en akut situation om ett barn försvinner samt hur förskolan ska arbeta förebyggande. I en akut situation

---

¹ Kommunfullmäktige har beslutat om nya riktlinjer som gäller från den 1 januari 2016.

om ett barn har försvunnit anges att polis ska larmas ”om barnet inte hittats inom tio minuter”.

Förvaltningen kan konstatera att rutinen därmed har uppdaterats med en tidsangivelse och därmed blivit tydligare.

I huvudmannens rutin anges punkter av förebyggande åtgärder exempelvis att kontakt- och telefonlistor till vårdnadshavare ska finnas lätt tillgängliga, att närvarosystem måste finnas så att man snabbt kan konstatera om någon saknas och att samtliga barn på förskolan ska vid utomhusaktiviteter använda neoväst med förskolans namn och telefonnummer väl synligt.

Vid tillsynsbesöket den 24 maj 2016 observerade förvaltningen att personalen inte hade med listor över vilka barn som fanns närvarande vid utflykten och att det inte skedde en skriftlig registrering eller notering av barn som lämnades till förskolan. Detta bekräftades även i intervjun med personalen, där det framkom att varken kontaktlista eller en lista över vilka barn som är närvarande finns med vid utflykter. Vidare noterades att enbart de äldre barnen hade västar på sig. Förvaltningen kan därmed konstatera att den rutin som huvudmannen redovisat, med bland annat förebyggande åtgärder, inte är omsatt i praktiken.

Huvudmannen uppgav i intervjun att rutinen för hur personalen ska agera om ett barn försvinner har presenterats för personalen och att de ska arbeta mer med rutinen på en planeringsdag i höst. Huvudmannen har den 16 augusti 2016 lämnat ett yttrande som inte klargör om tillräckliga åtgärder har vidtagits. Förvaltningen menar vidare att huvudmannens praktiska efterlevnad inte överensstämmer med det som redovisats som rutiner för förskolan. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att huvudmannen inte har avhjälpt bristen, varför bristen kvarstår.

Förvaltningen noterar att i det uppföljande tillsynsbeslutet den 7 mars 2016 avskrevs bristen att förskolan inte registrerade barns närvaro när barn lämnades till förskolan. Bedömningen att huvudmannen åtgärdat bristen gjordes utifrån huvudmannens skriftliga samt muntliga redovisning. Mot denna bakgrund vill förvaltningen påtala att det är anmärkningsvärt att det vid den uppföljande tillsynen den 24 maj 2016 visade sig att förskolan åter inte har ett fungerande system för närvaroregistrering. Detta medför att huvudmannen inte kan säkerställa att förskolans personal har kontroll över vilka barn som är närvarande i verksamheten, vilket innebär en risk för barns säkerhet

exempelvis vid utrymning av lokaler, på utflykter och i andra situationer.

Förvaltningen bedömer sammantaget att huvudmannen åtgärdat bristen avseende barnsäkerhetsrond och bristen avseende otydligheten när polis ska kontaktas vid händelse ett barn försvinner. Förvaltningen bedömer dock att huvudmannen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder avseende implementering av handlingsplan för olika kriser och katastrofer samt avseende implementering och efterlevnad av förskolans rutin för hur personalen ska agera om ett barn försvinner. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att huvudmannen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa att barnen kan ges en trygg omsorg (8 kap. 2 § skollagen, Riktlinjer för fristående förskola i Stockholms stad, kap. 4.9), varför bristen kvarstår.

Förvaltningen bedömer bristen som allvarlig.

Föreläggande 2

Beslut den 7 mars 2016

2. Huvudmannen ska se till att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen avseende ansvarsfördelning mellan huvudman och förskolechef samt avseende ledning och samordning av utbildningen (2 kap. 8-10 §§ skollagen och Läroplan för förskolan, Lpfö 98/10, kap. 2.7).
  - a. Huvudmannen ska lämna en redovisning av ansvarsfördelningen mellan huvudman och förskolechef.
  - b. Huvudmannen ska lämna en befattningsbeskrivning avseende förskolechefens ansvar.
  - c. Huvudmannen ska lämna en redovisning som beskriver hur förskolechefens ansvar har implementeras och omsatts i verksamheten.
  - d. Huvudmannen ska senast den 9 maj 2016 inkomma med ovannämnda redovisningar.

Utredning vid uppföljning

Huvudmannen har den 8 maj 2016 redovisat dokumentet ”Huvudman på Förskolan Solåsen AB”. I dokumentet anges; ”Huvudmannen har arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar för alla anställda och barn som vistas på förskolan. Det åligger mig som huvudman att se till att de anställda har kompetens och

tillräckliga befogenheter i förhållande till gällande lagstiftning om arbetsrätt och arbetsmiljö”.

Vidare anges att de författningar och styrdokument som styr verksamhet på förskolan är:

- ”Läroplanen från 98, reviderad 2010”
- Värdegrunden för Förskolan Solåsen
- Riktlinjer för fristående verksamhet i Stockholms stad
- Verksamhetsplanering: grov- och finplanering, genomförande, utvärdering, analys och förbättring = systematisk kvalitetsutveckling”

I dokumentet anges vidare att det åligger huvudmannen att se till att det finns legitimerade förskollärare eller barnskötare samt att fortbildning ges regelbundet efter behov. Huvudmannen uppgav i intervjun den 30 maj 2016 att dennes viktigaste ansvar som huvudman är ekonomin. Huvudmannen uppgav vidare att hon som huvudman har insyn och kontroll över ”allt som rör verksamheten, barnen, lokaler och ekonomi”. På fråga om på vilket sätt huvudmannen följer upp verksamheten, uppgav huvudmannen att det sker genom ”skydds rond”.

I huvudmannens dokument ”Huvudman på Förskolan Solåsen AB” anges att förskolans vision sedan förskolan startade är ”Bästa barnomsorgen i Akalla”. Huvudmannen uppger att förskolan alltjämt har samma vision och att förskolan ständigt arbetar med visionen genom att försöka hålla en god kvalitet och förbättra vid behov. Huvudmannen anger vidare att hon anser att förskolan har fungerande rutiner för uppföljning av alla delar i organisationen.

Huvudmannen har i sitt yttrande angett att förskolechefen tjänstgör på förskolan måndag förmiddag, onsdag och varannan fredag. Huvudmannen har även redovisat dokumentet ”Befattningsbeskrivning för förskolechef” där 2 kap. 10 § skollagen beskrivs. Bland annat anges att förskolechefen beslutar om sin enhets inre organisation, att förskolechefen i övrigt fattar de beslut och har det ansvar som framgår av skollagen och andra författningar. Vidare anges att förskolechefen har ansvar för förskolans kvalitet och inom givna ramar har det särskilda ansvar som framgår av läroplan för förskolan. Förskolechefen anges vara pedagogisk ledare.

Vidare anges ett antal punkter över ansvarsområden och arbetsuppgifter som åligger förskolechefen, ”om styrelsen så beslutat”.

Exempelvis anges att förskolechefen ansvarar för nyinskrivningar av barn enligt styrelsens anvisningar, ansvarar för introduktion och information till nya medlemmar i föreningen om förskolans pedagogiska inriktning och arbete samt öppethållandetider, rutiner och ordningsregler, vara arbetsledare för övrig personal samt föräldrar som gör arbetsinsatser på förskolan, planera fortbildningsinsatser, i samråd med styrelsens personalansvarige/handläggare bevilja semester och ledighet. I samråd med styrelsens personalansvarige/handläggare beordra övertid, ansvara för lönerapportering till styrelsens personalansvarige/handläggare samt föreslå arbetsuppgifter till av styrelsen utsedda arbetsgrupper.

I intervjun vid den uppföljande tillsyn den 30 maj 2016 uppgav huvudmannen tillika förskolechef att läroplanens anvisningar avseende förskolechefens ansvar följs. Huvudmannen uppgav också att det styrdokument som reglerar förskolechefens ansvar är ”värdegrunden”. Vidare uppgav huvudmannen att förskolechefen ansvarar för personalens kompetens samt material och miljö. Huvudmannen hänvisade också till information från utbildningsförvaltningen som, enligt huvudmannen, lämnats under 2015 och som huvudmannen uppgav anvisar ”vad som gäller för huvudmannskapet”. Huvudmannen uppgav också att skollagen införskaffats 2010. Huvudmannen gav inte någon närmare beskrivning om eller hur den bearbetats och implementerats.

Huvudmannen redogjorde i intervjun för hur hon i sin befattning som förskolechef har delegerat ansvar till anställda på förskolan. Den biträdande förskolechefen, som är utbildad barnskötare, ansvarar för vissa administrativa arbetsuppgifter samt för barn i behov av särskilt stöd. Huvudmannen uppgav att den biträdande förskolechefens ansvar för barn i behov av särskilt stöd främst rör hantering av ansökan om tilläggsbelopp. Bedömning av behov görs i samråd mellan förskolechef, biträdande förskolechef och förskollärare. Denna uppgift överensstämmer dock inte med personalens redogörelse över förskolans arbetssätt och rutiner för barn i behov av särskilt stöd. I intervjun vid tillsynen den 30 maj 2016 uppgav personalen att förskolechef, biträdande förskolechef samt den anställde, som arbetar med det specifika barnet, ansvarar för bedömning samt uppföljning av handlingsplaner. Förskolläraren var inte involverad i processen enligt personalen.

Huvudmannen uppgav i intervjun att det pedagogiska ansvaret har delegerats till förskolläraren. I det ingår ansvar för verksamhetsplanering, att leda temaarbetet samt ansvar för utvecklingssamtalen. Förskolechefen uppgav att hon deltar i planeringen.

Huvudmannen uppgav i intervjun att skillnaderna i huvudmannens respektive förskolechefens ansvar har tagits upp på ett personalmöte. De framtagna dokument som huvudmannen redovisat till förvaltningen avseende ansvarsfördelningen har visats upp för personalen och finns tillgängliga för de som är intresserade. Huvudmannen uppgav att ”de ofta pratar om de olika rollerna i personalgruppen”.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen har inte yttrat sig över denna del av rapporten.

Motivering till beslut

Huvudmannen är ytterst ansvarig för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8-10 §§ skollagen och Läroplan för förskolan, Lpfö 98 kap. 2.7).

Bedömning föreläggande 2, punkt a, b och c

Förvaltningen kan konstatera att huvudmannen redovisat en ansvarsfördelning mellan huvudman och förskolechef. Där anges att huvudmannen har arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar samt ansvar för förskolans ekonomi. Vidare anför huvudmannen att det åligger denne att se till att de anställda har kompetens och tillräckliga befogenheter i förhållande till gällande lagstiftning om arbetsrätt och arbetsmiljö.

Det har inte framkommit, varken av dokumentation eller i intervju med huvudmannen vilket ansvar huvudmannen har för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och läroplanen. Huvudmannen kunde inte i intervjun närmare redogöra för vad som åligger denne i rollen som huvudman, utan hänvisade till tidigare redovisning som skickats till förvaltningen.

Huvudmannen anger i sin skriftliga redovisning att förskolan har fungerande rutiner för uppföljning av alla delar i organisationen. Det har dock inte, varken i intervjuer eller i dokumentation, framkommit vad detta innebär, det vill säga på vilket sätt

huvudmannen följer upp utbildningens kvalitet, annat än i ”skyddsronden” (se även föreläggande 3).

I dokumentet ”Befattningsbeskrivning för förskolechef” beskrivs i ett antal punkter ansvarsområden och arbetsuppgifter som åligger förskolechefen, ”om styrelsen så beslutat”. Förvaltningen kan konstatera att information som lämnas i detta dokument tyder på att det inte härrör från huvudmannens förskola utan är hämtat från en annan verksamhet, förmodligen en ekonomisk förening som drivs som föräldrakooperativ. Bland annat anges att förskolechefen ansvarar för ”information till nya medlemmar i föreningen” och för att ”vara arbetsledare för övrig personal samt föräldrar som gör arbetsinsatser på förskolan”. Förskolan Solåsens ägandeform är ett aktiebolag, inte en ekonomisk förening. Därmed är inte begreppet ”medlemmar i föreningen” aktuellt i huvudmannens förskola.

Detta förhållande, att huvudmannen redovisat dokument som inte härrör från den egna verksamheten, visar enligt förvaltningens bedömning att huvudmannen har bristande insikt i hur verksamheten ska utformas i relation till gällande författningar där ansvaret för huvudman och förskolechef regleras. Att kopiera en text är i sig inte fel, men det är då viktigt att innehållet anpassas till verksamheten samt implementeras och omsätts. Uppgifterna i redovisningen kan inte bedömas som relevanta eller gällande för verksamheten då de inte överensstämmer med förskolans förhållanden.

Vidare konstateras att huvudmannens redovisning innehåller motstridiga uppgifter som tyder på att det finns en oklarhet i vad som gäller för förskolechefens ansvar. I dokumentet ”Befattningsbeskrivning för förskolechef” anges att förskolechefen är ”pedagogisk ledare” och i intervjun med huvudmannen uppger denne att förskolechefen har delegerat det ”pedagogiska ansvaret” till förskolläraren. Det anges inte någon förklaring för vad detta innebär i praktiken.

Vidare framkom otydligheter och motstridiga uppgifter kring ansvar och arbetsgång gällande barn i behov av särskilt stöd för sin utveckling. Huvudmannen uppgav ett arbetssätt medan personalen uppgav ett annat. Därmed framstår även denna del som oklar. Det åligger ett särskilt ansvar för förskolechef och huvudman enligt skollagen för att barn i behov av särskilt stöd ska få detta. Med den otydlighet som finns i ansvarsfördelningen är det inte uteslutet att barn i behov av särskilt stöd inte fångas upp och därmed heller inte får det särskilda stöd de har rätt till för sin utveckling.

I dokumentet ”Befattningsbeskrivning för förskolechef” beskrivs förskolechefens ansvar utifrån skollagen. I intervjun uppgav huvudmannen att läroplanens anvisningar avseende förskolechefens ansvar följs, huvudmannen kunde dock inte beskriva hur och vad det innebär. Huvudmannen uppgav därtill att ”värdegrunden” styr förskolechefens ansvar. Vad detta innebär kunde huvudmannen inte konkretisera närmare.

I dokumentet ”Huvudman på Förskolan Solåsen AB” anges att det är styrdokument som reglerar förskolan. Skollagen finns inte omnämnd bland dessa, vilket får anses anmärkningsvärt.

Förvaltningens sammantagna bedömning är att ansvaret för utbildningen kvarstår som otydligt, vilket bedöms härstamma från huvudmannens bristande insikt. Detta förhållande avspeglar sig bland annat i utbildningens utformning och i det systematiska kvalitetsarbetet, vilket till stora delar helt saknas. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att utbildningen inte genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen i fråga om ansvarsfördelning mellan huvudman och förskolechef samt ledning och samordning av förskolans verksamhet (2 kap. 8-10 §§ skollagen och Läroplan för förskolan, Lpfö 98/10, kap. 2.7). Förvaltningen bedömer att huvudmannen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda bristen, varför bristen kvarstår.

Förvaltningen bedömer bristen som allvarlig.

Föreläggande 3

Beslut den 7 mars 2016

3. Huvudmannen ska utforma verksamhetens systematiska kvalitetsarbete i enlighet med skollagen och läroplanens krav (4 kap. 4-6 §§ skollagen, Läroplan för förskolan, Lpfö 98/10 kap. 2.6). I detta ingår att:
  - a. Huvudmannen ska fatta beslut om och planera för hur verksamheten på huvudmannanivå och enhetsnivå systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen.
  - b. Huvudmannen ska se till att förskolan tar fram en samlad utvärdering som utgår ifrån en resultatbeskrivning och en analys utifrån de nationella målen.

- c. Förskolechefen ska se till att den samlade dokumentationen innehåller beslut om vilka utvecklingsinsatser som ska genomföras och en analys av förväntade effekter för barnen.
- d. Huvudmannen ska se till att det finns planering och former för hur uppföljning och utvärdering av de förväntade effekterna ska ske.
- e. Förskolechefen ska se till att varje barns utveckling och lärande kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följs upp och analyseras i enlighet med läroplanens mål och intentioner och att förskolans individuella utvecklingsplaner utgör en del i en förskolans systematiska kvalitetsarbete.
- f. Huvudmannen ska senast den 9 maj 2016 till utbildningsförvaltningen redovisa vidtagna åtgärder. Redovisningen ska innehålla en planering avseende punkt a samt dokumentation avseende punkt b, c, d och e.

Utredning vid Uppföljning

Föreläggande 3, punkt a: Planering av det systematiska kvalitetsarbetet

Förskolechefen uppgav i intervjun vid tillsynen den 30 maj 2016 att förskolans systematiska kvalitetsarbete ”utgår från stadens kvalitetsstrategi”. Förskolechefen gav inte någon närmare beskrivning av vad detta innebär.

Huvudmannen har redovisat dokumentet ”Förskolechefens ansvar”. Där anges att huvudmannen anser att följande är systematisk kvalitetsutveckling; Personalgruppen planerar tillsammans en heldag i början av varje termin vad förskolan ska arbeta med under terminen, vilka mål som ska vara prioriterade samt vilket som ska vara terminens tema. Detta dokumenteras av förskolechefen. Därefter gör förskolläraren i samråd med förskolechefen en grovplanering av temat. När det är klart presenteras temat för all personal och för föräldrar. Övrig personal genomför det som planerats av förskolläraren.

Utvärdering av gruppaktiviteter såsom skogsgrupper, rörelsegrupper, språkgrupp osv. sker en gång i månaden. Vissa grupper och samlingar utvärderas varje vecka av den som håller i aktiviteten. På personalmöten en gång i månaden sker en ”lägeskontroll” där all personal kan ta upp frågor om hur arbetet fortlöper, vilket protokollförs.

Personalmötena leds av förskolechef och innehåller information och uppföljning av exempelvis fortbildning eller diskussioner. Vidare anges att även frågor om läroplanen och hur den ska genomföras i verksamheten diskuteras.

I slutet av varje termin sker en skriftlig utvärdering som all personal gör enskilt. Utvärderingen utgår från ett ”frågeformulär”. Därefter sammanställer förskolechefen resultaten från utvärderingarna och går igenom dessa med personalen. Underlaget används för att se hur väl förskolan har lyckats med måluppfyllelse och genomförande av planeringen. De punkter där förskolan inte nått upp till förväntat resultat har förskolan ett fortsatt arbete med.

Förskolechefen bekräftade i intervjun att grovplaneringen utgår från föregående termins utvärdering. Vilket tema som ska vara i fokus under terminen bestäms i dialog utifrån förslag från personalen. Förskolechefen uppgav att grovplaneringen följs upp varje månad på personalmöten. En veckoplanering, en så kallad finplanering, görs varje fredag av förskolläraren och den biträdande förskolechefen eller förskolechefen.

Förskolläraren har tid avsatt för planering. Övrig personal har tid för uppföljning och planering på personalmöten en gång i månaden. Förskolechefen uppgav att övrig personal informeras om planeringen ”hela tiden” och att personalen är erfaren så de förstår hur arbetet ska ske. På fråga om hur förskolläraren som planerar verksamheten veckovis vet hur hon ska lägga upp planeringen och eventuellt göra korrigeringar svarade förskolechefen att förskolläraren är en ”duktig pedagog som ser vad som behövs”.

Föreläggande 3, punkt b: Samlad utvärdering och analys utifrån de nationella målen

Förvaltningen tog vid tillsynen emot två dokument; ”Analys av vt 2015” och ”Analys ht 2015”. Huvudmannen uppgav att dokumenten är förskolans samlade utvärdering avseende våren 2015 samt hösten 2015.

I dokumentet ”Analys av vt 2015 ” finns en kort redogörelse av hur arbetet avseende förskolans tre mål har fungerat. Exempelvis anges följande gällande målet; ”barnen ska få välja fritt i skogsgrupp/samarbete/barns val och välja lekpark vid utevistelse måndagar”; ”Barnen fick välja för fritt i skogsgruppen så de ville bara leka fritt och välja vem de skulle leka med och vad.

Välja lekpark gick mycket bättre eftersom barnen fick turas om att välja och kände sig utvalda”.

Vidare anges att förskolan har haft gott om tid att satsa på bra kvalitet i grundverksamheten i början av terminen, men senare delen av terminen var sjukfrånvaron hög och en del av personalen har känt stress. I dokumentet anges vidare att personalen har känt sig ledsna och förvirrande under hela år 2015 eftersom tillsynen ”blev så speciell och fortfarande pågår”.

Dokumentet ”Analys ht 2015” består av en redogörelse av rådande situation på förskolan gällande sjukfrånvaro i personalen, barn som börjat under terminen och om förskolans kö. Vidare anges att utbildningsförvaltningens tillsyn är utdragen och växer, att det i november 2015 blev en extra tillsyn av två inspektörer och att de som intervjuats upplevt ”att förhören fortsatte”. I dokumentet konstateras att terminen fungerat bra trots sjukdomar samt att föräldrasamarbetet, som var ett av förskolans framlyfta mål, blivit bättre. Det framgår också att personalen i högre utsträckning dokumenterar temaarbetet för föräldrarna.

Föreläggande 3, punkt c: Beslut om utvecklingsinsatser och analys av förväntade effekter för barnen

Huvudmannen har i sitt yttrande redovisat ett protokoll från planeringsdagen den 7 augusti 2015. Förskolechefen uppgav i intervjun vid tillsynen den 30 maj 2016 att protokollet är förskolans grovplanering. Av protokollet framgår att personalgruppen beslutat att samma mål som gällde under vårterminen 2015 fortsatt ska gälla med tillägget ”språkutveckling” och att dessa ska sättas upp i personalrummet så att personalen kan komma ihåg dem. Det framgår inte av protokollet vilka dessa mål är eller på vilka grunder målen valts ut som prioriterade i verksamheten. Vidare framgår av protokollet att personalen beslutar att de fasta aktiviteterna fortsätter på samma sätt som under vårterminen, att vattenlek ska genomföras på varje avdelning en gång i månaden samt att drama ska integreras i musikgruppen på fredagar.

Förskolechefen uppgav i intervjun att denna delar upp verksamheten i ”grundverksamhet, värdegrund samt målfrågor”. Grundverksamheten och värdegrunden är densamma över tid, medan målen ”ändras då och då”. Förskolechefen uppgav att förskolans mål för verksamhetsåret 2015-2016 är barns inflytande, föräldrasamverkan och språkutveckling.

Huvudmannen har redovisat dokumentet ”Solåsen mål 2015”. I detta anges att förskolans prioriterade mål är;

- Barnen får välja fritt i skogsgruppen/samarbete/barns val.
- Daglig information till föräldrar om deras barn, vad de lekt med och med vem, hur de ätit och om vi gjort något speciellt.
- Språkutveckling.

Det framgår inte av dokumentet vad som ligger till grund för att målen prioriterats, inte heller en planering för hur förskolan avser arbeta för ökad målluppfyllelse. I intervjun med personalen framkom att de diskuterat målen i personalgruppen och att de då kom fram till att målen inte behövde ändras. Det framkom inte på vilka grunder personalen hade kommit fram till detta.

Förskolechefen uppgav i intervjun att området ”språkutveckling” alltid är prioriterat på grund av att förskolan är belägen i ett mångkulturellt område med många olika språk bland barnen.

Förskolechefen uppgav att målet avseende föräldrasamverkan kom till genom ”väldigt mycket känsla”. Förskolan hade få barn inskrivna och ingen kö, vilket föranledde åtgärder. Ett föräldraråd har tillsatts och föräldramöte genomförs en gång per termin.

Huvudmannen har redovisat dokumentet ”Förskolan Solåsens värdegrund”. I intervjun med förskolechefen uppgav hon att förskolans värdegrund riktar sig mot både barn och personal, att den har varit med länge och ”finns i ryggraden”. Vidare uppgav förskolechefen att förskolans likabehandlingsplan kopplas till värdegrunden. Det framgick dock inte på vilket sätt och vad detta innebär. Förskolechefen uppgav att hon tillsammans med pedagogiskt ansvarig förskollärare varje år ”tittar på likabehandlingsplanen så att allt stämmer”. Enligt förskolechefen gör inte förskolan någon årlig kartläggning, utan de ”agerar när det händer saker”.

Förskolechefen uppgav i intervjun att utbildningsförvaltningen ”har sagt att en verksamhetsplan inte ska finnas” och därför upprättar inte förskolan något särskilt dokument där prioriterade utvecklingsområden och beslut om utvecklingsåtgärder framgår. Förskolechefen uppgav att den skriftliga planering som finns för verksamheten är de dokument som redovisats till förvaltningen, det vill säga protokollet från planeringsdagen, temaplanering samt dokumentet ”Solåsens mål 2015”. I intervjun med personalen framkom att de fört samtal om arbetssätt i förhållande till de framlyfta målen, men att detta inte finns dokumenterat.

Personalen uppgav att temaplaneringen för terminen är förskolans dokumenterade planering.

Föreläggande 3, punkt d: Former för uppföljning och utvärdering av de förväntade effekterna

Förskolechefen uppgav i intervjun att hon anser att det finns tillräckligt med underlag från personalen för att göra en samlad bedömning och analys av verksamhetens måluppfyllelse. Förskolechefen uppgav att personalen lämnar in dokumentation om ”samlingen” som används i den samlade bedömningen. Någon sådan dokumentation kunde dock inte uppvisas vid tillsynen. Förskolechefen uppgav att dokumentationen har ”rensats bort”. Vid intervjun med personalen uppvisades dock dokumentation avseende ”samlingarna” och ”skogsgrupper”. Dokumentationen bestod av korta anteckningar som beskriver aktivitetens innehåll. Förskolläraren uppgav att dokumentationen används som underlag i den veckovisa planeringen. Personalen gav inte någon närmare beskrivning av vad detta innebär.

Förskolechefen uppgav i intervjun att hon en gång per termin lämnar ut frågor till personalen som de besvarar enskilt. Syftet med den enskilda utvärderingen är, enligt förskolechefen att ”få veta hur det känns för personalen”. Huvudmannen har redovisat underlag för utvärderingen samt två exempel på ”enskild utvärdering” avseende höstterminen 2015. Underlaget för utvärderingen består av tio frågor. De två första frågorna handlar om utbildningsförvaltningens tillsyn, därefter följer frågor om vad som varit positivt med arbetet med barnen under terminen, om något känns tungt, hur köket fungerar, vad den anställda satsar på i föräldrasamarbetet samt hur samarbetet i personalgruppen fungerar. Vid intervjun uppgav personalen att frågeställningarna är olika från termin till termin och att återkoppling på utvärderingarna sker på personalmöten.

Föreläggande 3, punkt e: Dokumentation, uppföljning och analys av varje barns utveckling och lärande

Huvudmannen har redovisat ett dokument som används som underlag vid utvecklingssamtalen. Underlaget består av tre delar; frågor till föräldrar inför samtalet, frågor till barnet samt personalens anteckningar utifrån olika frågor, exempelvis ”tankar om barnets intressen”, ”upplevelse av hur barnet gör för att lära sig nya saker”. Förskolechefen uppgav i intervjun att underlaget är nytt och att det använts vid utvecklingssamtalen under våren 2016. Det framgick inte om eller hur dokumentation från utvecklingssamtalen utgör underlag för utveckling.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen har den 16 augusti 2016 lämnat yttrande i denna del av rapporten. Huvudmannen redovisar att förskolan ska arbeta med läroplanen under hösten 2016 och att de har en idé om hur förskolan ska lägga upp arbetet. I yttrandet anges även att personalen ska fortsätta att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Huvudmannen lämnar ingen information om hur detta ska ske.

Motivering till beslut

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och analysera verksamhetens måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen i syfte att utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras även på enhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av förskollärare och övrig personal och ska dokumenteras. Förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt bestämmelserna (4 kap. 3-6 §§ skollagen).

Förvaltningen konstaterar inledningsvis att bristpunkterna i föreläggande 3 överensstämmer med förelägandet och bristpunkterna i det första tillsynsbeslutet daterat den 17 juni 2015. Vid den nu aktuella uppföljningen stödjer sig förvaltningen på de dokument huvudmannen visat och intervjuer som gjordes vid tillsynsbesöket i maj 2016.

Föreläggande 3, punkt a: Planering av det systematiska kvalitetsarbetet

Huvudmannen har lämnat in en redogörelse med en planering och rutiner för uppföljning, utvärdering och planering. Av denna framgår bland annat att förskolan arbetar utifrån ”Stockholms stads kvalitetsstrategi”. Vad detta innebär har inte huvudmannen kunnat beskriva muntligen och det framgår heller inte av den skriftliga redovisningen. Huvudmannen anger även i sin redovisning att uppföljningar och utvärderingar sker vid olika tillfällen under året. Det framgår dock inte hur förskolan avser följa upp resultatet ”i förhållande till de nationella målen”, vilket enligt skollagen är syftet med det systematiska kvalitetsarbetet.

Enligt 4 kap. 4 § skollagen ska kvalitetsarbetet genomföras under medverkan av förskollärare, övrig personal, barn och vårdnadshavare.

Utifrån vad som framkommit i intervjuer med ledning och personal kan förvaltningen konstatera att förskolläraren har förutsättningar för uppföljning och planering i form av avsatt tid för detta. Annan personal har ingen enskild tid för uppföljning och planering avsatt, trots att även dessa förväntas föra viss dokumentation om aktiviteter samt göra viss planering för aktiviteter. Tid för gemensam uppföljning för all personal finns enbart en gång i månaden vid personalmötet.

Förvaltningen bedömer att personalens bristande förutsättningar att vara delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet visar att huvudmannen har bristande insikt i vad som krävs för att all personal ska kunna vara delaktiga i kvalitetsarbetet och vad som är nödvändigt för att en kvalitetsutveckling ska kunna ske. Huvudmannens uttalanden att ”förskolläraren är en duktig pedagog som ser vad som behövs” samt att ”personalen är erfaren så de förstår hur arbetet ska ske”, förstärker denna bedömning. Detta förhållande, att personalens förutsättningar för uppföljning och planering är mycket begränsade, avspeglar sig direkt i verksamhetens utformning (se vidare under föreläggande 4).

Förskolechefens redogörelse över förskolans arbete med likabehandlingsplanen, där denna anger att förskolan ”agerar när det händer saker”, styrker förvaltningens bedömning att förskolan saknar rutiner och former för att arbeta systematiskt med att utveckla förskolans kvalitet.

Föreläggande 3, punkt b: Samlad utvärdering och analys utifrån de nationella målen

Huvudmannen har inte lämnat någon samlad utvärdering och analys utifrån de nationella målen, istället består redovisningen av korta meningar om att barnen får välja fritt vid utevistelse och den höga frånvaron av personalen som drabbat förskolan på grund av förvaltningens tillsyn. Förvaltningen bedömer att huvudmannen i sin redovisning inte har beskrivit eller lämnat någon dokumentation som visar att förskolan har gjort en samlad utvärdering och analys utifrån de nationella målen och den verksamhets som bedrivits.

Föreläggande 3, punkt c: Beslut om utvecklingsinsatser och analys av förväntade effekter för barnen

Vad gäller förskolans beslut om utvecklingsinsatser har förskolan valt att ha samma mål som under år 2015. Det framgår inte vilka dessa mål är eller på vilka grunder målen valts ut.

I huvudmannens redovisning anges att prioriterade mål för verksamheten tagits fram i dialog i personalgruppen. Detta har även framkommit i intervjuer med förskolechef och personal. Bland annat har förskolechefen uppgett att mål valts ut ”på känsla”. Det har inte framkommit något i tillsynen som visar att förskolans mål utgår från en bedömning av verksamhetens måluppfyllelse och resultat. Detta innebär att förskolans prioriterade målområden inte speglar verksamhetens faktiska behov av utveckling och att barnen därmed inte får den utbildning de har rätt till.

Föreläggande 3, punkt d: Former för uppföljning och utvärdering av de förväntade effekterna

Förskolechefen uppgav vid den uppföljande tillsynen att personalen dokumenterar verksamheten, men att denna dokumentation rensats bort. Följaktligen saknas nödvändig dokumentation som underlag för att personalen ska kunna följa upp och utvärdera de förväntade effekterna av innehållet i verksamheten.

Huvudmannen anger i sin redovisning att vid utvärderingen, som varje anställd gör enskilt, används ett underlag ”för att se hur väl förskolan har lyckats med måluppfyllelse och genomförande av planeringen”. I intervjun uppgav huvudmannen/förskolechefen att syftet med den enskilda utvärderingen är att ”få veta hur det känns för personalen”. Hon kunde inte närmare beskriva hur detta underlag används för att bedöma måluppfyllelse i relation till de nationella målen, och vilka effekter utbildningen har för barnens lärande. Förvaltningen kan också konstatera, utifrån att ha tagit del av exempel på ”enskild utvärdering”, att frågorna i mycket liten mån berör barnen och att det inte finns något i underlaget som synliggör i vilken mån verksamheten bidragit till barnens lärande.

Föreläggande 3, punkt e: Dokumentation, uppföljning och analys av varje barns utveckling och lärande

Förvaltningen kan konstatera att nya underlag för utvecklings-samtal tagits fram och börjat användas under våren 2016. Dessa har redovisats till förvaltningen. Underlaget innehåller inte längre information om enskilda barns förmågor och måluppfyllelse i strid med vad som föreskrivs i förskolans läroplan. Förvaltningen bedömer därmed att huvudmannen vidtagit åtgärder för att avhjälpa bristen med de individuella utvecklingsplanernas utformning och innehåll. Bristen i denna del av föreläggandet, punkt e, anses vara åtgärdad.

Samman tagen bedömning

Förvaltningen bedömer sammanfattningsvis att det föreligger betydande brister i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Väsentliga delar, såsom uppföljning och utvärdering i relation till de nationella målen samt dokumentation av detta, saknas i huvudmannens förskola. Det kan därmed inte säkerställas att verksamheten utvecklas så som dess faktiska behov är, vilket medför att barnen inte får den utbildning de har rätt till. De brister som huvudmannens systematiska kvalitetsarbete uppvisar avspeglar sig direkt i utbildningens utformning och innehåll som inte utgår från Läroplanens mål och intentioner. Personalen ges inte tillräckliga förutsättningar för att kunna vara delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet och effekter av detta syns i verksamhetens innehåll och utformning. Det är vidare förvaltningens bedömning att de brister som redogörs för under föreläggande 2 avseende styrning och ledning har en betydande negativ påverkan på förskolans systematiska kvalitetsarbete.

Förvaltningen vill även påtala det anmärkningsvärda i att huvudmannen fortsätter hävda att förskolan har ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete, när huvudmannen inte kan redovisa någon form av dokumentation som har de väsentliga delar som krävs för ett systematiskt kvalitetsarbete. De rutiner och former som förskolan använder sig av är i stort sett desamma som vid den första tillsynen den 4 december 2014.

Förvaltningen bedömer att huvudmannen visar bristande insikt och förståelse för vad som krävs för att de nationella målen ska uppfyllas och att utbildningen utvecklas, och att detta medför att förskolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete vilket innebär att det inte går att säkerställa att barnen får den utbildning och undervisning som de har rätt till. Även barnsäkerhetsarbetet och dess brister kan kopplas till att förutsättningar för all personal i form av tid och delaktighet i kvalitetsarbetet saknas.

Förvaltningens sammantagna bedömning är att huvudmannen saknar ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med skollagens krav och läroplanens intentioner om uppföljning, utvärdering och utveckling. Det medför att förskolans verksamhet inte utvecklas mot ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen och att barnen därmed inte får den utbildning de enligt författningarna har rätt till (4 kap. 4-6 §§ och 3 kap. 3 § skollagen, Läroplan för förskolan, kap 2.6 samt Riktlinjer för fristående förskola i Stockholms stad, kap. 3).

Huvudmannen har därmed inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda bristen, varför bristen kvarstår.

Förvaltningen bedömer bristen som allvarlig.

Föreläggande 4

Beslut den 7 mars 2016

4. Huvudmannen ska se till att förskolans personal ges förutsättningar att bedriva verksamheten så att syftet med utbildningen i förskolan uppnås (2 kap. 34 och 35 §§, 3 kap. 3 § och 8 kap. 2 § skollagen, Läroplan för förskolan, Lpfö 98/10).
  - a. Huvudmannen ska se till att förskolans ledning och personal gemensamt tolkar läroplanens begrepp, mål och riktlinjer.
  - b. Huvudmannen ska se till att förskolans ledning och personal utvecklar arbetssätt och metoder så att dessa stämmer överens med intentionerna i läroplan för förskolan (Lpfö -98/10).
  - c. Huvudmannen ska genom riktade kompetensinsatser se till att all personal får den kunskap om läroplanen som krävs för att den pedagogiska verksamheten ska kunna bedrivas i enlighet med gällande föreskrifter.
  - d. Huvudmannen ska se till att den pedagogiska miljön utvecklas så att barnen får förutsättningar till ett utmanande och varierat lärande enligt intentionerna i läroplanen för förskolan.
  - e. Huvudmannen ska redovisa vidtagna åtgärder senast den 9 maj 2016.

Utredning vid uppföljning

Föreläggande 4, punkt a: Förskolans arbete med att bearbeta Läroplan för förskolan (Lpfö-98/10)

Förskolechefen uppgav i intervjun vid den uppföljande tillsynen den 30 maj 2016 att ”läroplanen är ett levande dokument på Solåsen och allt vi gör kan sorteras in i läroplanen”. Vidare uppgav förskolechefen att alla i personalgruppen har en egen läroplan samt att personalmöten har använts till att gå igenom läroplanen. Förskolechefen kunde inte redogöra för vad som tagits upp på mötena avseende läroplanen och det framgick heller inte på vilka sätt eller om/hur dessa samtal lett till en utveckling av förskolans verksamhet i förhållande till läroplanens begrepp samt mål och riktlinjer. Förskolechefen uppgav att samtal om

begrepp kommer naturligt då förskolan har flera anställda som har ett annat modersmål än svenska, exempelvis genom att ”prata om vad vi gör med enklare ord, samt att byta ut ordet implementera mot ett enklare”.

Personalen uppgav i intervjun att de ”tittat ytligt på läroplanen” och att de tycker att det skulle vara bra att på personalmöten gå igenom läroplanen och fördjupa sig i den. Personalen beskrev att det ibland på personalmöten händer att de tittar på läroplanen, men att det inte är en stående punkt. Personalen uppgav att de inte fått några särskilda direktiv från förskolechefen om läroplanen mer än att ”ha läroplanen i åtanke”. De beskrev att de ”bläddrar i läroplanen då och då” och försöker ha den in åtanke när de planerar. Vidare angav personalen att barnens dokumentation kopplas till läroplanen, hur detta sker tydliggjordes dock inte i samtalet.

Föreläggande 4, punkt b: Arbetsätt och metoder

Vid tillsynen beskrev förskolechef och personalen att verksamhetsplaneringen följer en fast, återkommande veckostruktur som består av aktiviteter som bakning, utevistelse, skapande, språk, rörelse och temaarbete. Vidare beskrevs av personalen i intervjun att de har ”mål” och tankar om vad barnen ska lära sig i aktiviteterna, att de samtalar om detta men att det inte finns nedskrivet.

Personalen beskrev att aktiviteten rörelse utgår från samma planering varje tillfälle under en termin. På så sätt blir det, enligt personalen, enkelt för all personal att leda aktiviteten. Vidare beskrevs att aktiviteten ”språkgruppen”, samlingarna samt skogsgruppen dokumenteras efter genomförd aktivitet. Därav kan annan personal som tar över ansvaret för genomförandet vid tillfället efter ”spinna vidare”. Personalen gav inte någon närmare beskrivning av vad detta kan innebära.

Huvudmannen har redovisat planeringen av temaarbetet ”Mat från hela världen” som pågick våren 2015. I intervjun med förskolechefen framkom att temat för våren 2016 var ”vatten”. Vidare uppgav förskolechefen att hon skiljer på mål och tema. Förskolechefen uppgav att förskolans planering består av de protokoll som skrivs från planeringsdagar. Personalen uppgav att temaplaneringen är förskolans planering för verksamheten.

de båda avdelningarna. I planeringen framgår vilka aktiviteter personalen vecka för vecka ska genomföra med barnen inom ramen för temat, exempelvis vad som ska samtalas om på samlingen, vilka ramsor och sånger som ska sjungas samt vilken aktivitet som ska genomföras i temagruppen såsom exempelvis att barnen ska göra egna kostcirklar, prata om nyttig mat som är bra för kroppen, göra halsband av pasta.

Personalen uppgav vid intervjun att de vid planeringen av temats innehåll försöker beakta läroplanen. Vad det innebär framgick inte av samtalet, inte heller av den skriftliga planeringen av temaarbetet. Temaarbetets innehåll dokumenteras efter varje tillfälle, förskolläraren uppgav att hon använder sig av dokumentationen när den veckovisa finplaneringen sker för att utveckla temaarbetet. Personalen kunde inte beskriva om eller hur uppföljning av temaarbetet sker i förhållande till läroplanens mål.

Som framgår ovan under avsnittet Systematiskt kvalitetsarbete uppgav förskolechefen i intervjun att förskolans mål för verksamhetsåret 2015-2016 är barns inflytande, föräldrasamverkan och språkutveckling. Huvudmannen har redovisat dokumentet ”Pedagogisk planering – Mål som vi arbetar med: Barns inflytande”. I dokumentet anges mål utifrån läroplanen, hur förskolan arbetar med barns inflytande, utvärdering med resultat och analys samt åtgärder för utveckling.

Exempel på arbetssätt som anges är; barnen får välja parker och aktiviteter vid utevistelsen, sammanställning av pedagogisk dokumentation gör arbetet synligt - beskrivning av vad barnen har arbetat med, sånger etc. Exempel på resultat; Barnen har blivit lugnare. Alla tycker att det är roligt att få välja. Exempel på analys; Barnen är lugnare för att de känner att de räknas med och att de får ta sin plats. Exempel på åtgärder för utveckling: Arbeta med att ge barnen ännu mera plats att delta i planeringen, personalen jobbar på olika sätt att få barnen att lösa konflikter samt att personalen ständigt utvecklar den pedagogiska dokumentationen.

I intervjuerna med förskolechef och personal vid tillsynen den 30 maj 2016 lämnades ingen beskrivning av hur den redovisade skriftliga planeringen av arbetet med barns inflytande tagits fram eller användes i verksamheten. Det uppvisades heller inte någon dokumentation av arbetet. Personalen uppgav, på fråga om hur de arbetar med barns inflytande, att om de märker att barnen är

intresserade av något försöker de beakta det i planeringen. Exempelvis beskrev personalen att de sjunger sånger som personalen märker att barnen tycker om.

På fråga om vilka arbetssätt personalen använder sig av för att stödja barns språkutveckling, som är ett annat av förskolans prioriterade mål, uppgav personalen i intervjun att de arbetar med rim och ramsor och att de ”försöker tänka på språkutvecklingen i alla aktiviteter”. Personalen uppgav att dokumentation från samlingar använts i en samlad utvärdering avseende förskolans mål ”språkutveckling” och att personalen då beslutat att fortsätta arbeta med målet, men att inga arbetssätt behövde ändras. Någon mer beskrivning av när och hur denna utvärdering skett lämnades inte i intervjuerna och någon dokumentation avseende detta uppvisades inte.

Personalen uppgav i intervjun att de ibland för samtal om läroplanens kapitel ”Normer och värden”. Exempelvis förs samtal om personalens förhållningssätt gentemot barnen. Personalen beskrev att Solåsens värdegrund ”alltid finns med” och att den ”tas upp och utvärderas ibland”. Vidare uppgav personalen att förskolans värdegrund har funnits länge och att den inte har reviderats.²

Föreläggande 4, punkt c: Kompetensutveckling under året
Huvudmannen har inte inkommit med dokumentation avseende hur denna del av föreläggandet har avhjälppts.

Förskolechefen uppgav i intervjun vid tillsynen att förskolan inte genomfört några kompetensutvecklingsinsatser under verksamhetsåret 2015- 2016. Förskolechefen uppgav att ”på grund av tillsynen så har det inte gått att gå på utbildning, personalen är chockade för de känner inte igen sig i besluten”. Förskolechefen uppgav att det finns en inventering av kompetensutvecklingsbehovet. Någon mer precis beskrivning av hur eller när denna inventering gjorts lämnades dock inte. Förskolechefen uppgav att personalen är intresserad av kompetensutveckling men att det gäller att hitta rätt insats.

Personalens uppgifter är inte samstämmiga med förskolechefens uppgifter eftersom de i intervjun uppgav att flera kompetensutvecklingsinsatser genomförts under verksamhetsåret 2015-2016. Tre av de anställda har varit på tre inspirationsföreläsningar om

---

² Se utredning Systematiskt kvalitetsarbete sidan 16.

matematik och läsplattor. Förskolläraren har gått en tvådagars kurs i flerspråkighet. Personalen uppgav att de har pratat om att genomgå ”en utbildning i läroplanen”, vilket de uttryckte skulle vara bra.

Förskolechefen uppgav i intervjun att hon såg ett behov av att förskolan förstärks med ”det teoretiska och med dokumentation”. Förskolechefen uppgav att ytterligare en förskollärare anställts som börjar i augusti 2016. Förskolechefen lämnade ingen ytterligare beskrivning av hur förskolan ska utveckla de ovan nämnda områdena.

Föreläggande 4 punkt d: Pedagogisk miljö

Huvudmannen har inte lämnat dokumentation avseende hur denna del av föreläggandet har avhjälppts.

Vid intervjun redogjorde förskolechefen för hur förskolan arbetat med den pedagogiska miljön under våren 2016. Förskolechefen uppgav att personalen har inventerat vilket material som finns och hur det kan användas så att det passar alla barn i gruppen. Material som inte är ”lämpligt” för de yngre barnen förvaras oåtkomligt, de äldre barnen får be en vuxen för att kunna använda materialet. Förskolechefen uppgav att det på de låga hyllorna i förskolans lokaler finns material som alla barn kan använda. På fråga om hur de yngre barnen ges tillgång till annat material än det som finns i barnens höjd uppgav förskolechefen att ”barnen frågar”.

Förskolechefen uppgav vidare att personalen inte förändrar miljön utifrån det tema som är gällande, men materialet kan kompletteras om det finns behov av det. På fråga om några särskilda insatser vidtagits i den pedagogiska miljön avseende förskolans prioriterade mål uppgav förskolechefen att pussel och spel kan köpas in för att stödja barnens språkutveckling. Även personalen uppgav att pussel och spel kan tillföras samt att de har satt upp ett alfabet på väggen.

Personalen uppgav att gruppernas sammansättning gällande ålder påverkar hur miljön inrättas. Personalen anser att material ska vara tillgängligt men visst material måste förvaras utom räckhåll på grund av de åldersblandade grupperna. Pärlor, pennor och playdoh lämnades som exempel på material som personalen anser ska finnas. Personalen beskrev att förändringar i den pedagogiska miljön kan initieras av att personalen uppmärksammar behov i barngruppen, exempelvis placerades matbord i flera rum för att

skapa ett bättre samspel vid matsituationen. Personalen uppgav att de inte fört diskussioner om den pedagogiska miljön och materialet utifrån läroplanen, utan ”tar in andra aspekter”, exempel att dela upp barnen och att ordna miljön så att de äldre barnen kan ha sina aktiviteter ”i fred” utan att de yngre kan förstöra.

Den pedagogiska miljön granskades vid tillsynen. Inrättandet av miljön samt vilket material som erbjöds var i stort sett lika som vid tillsynen den 4 december 2014 samt den 25 november 2015. Enstaka förändringar noterades som till exempel att en ”dockvrå” bytt rum och att matbord placerats om.

Båda avdelningarna har inrättat miljön på liknande sätt. Varje avdelning förfogar över två större rum och tre mindre. Ett av de större rummen används bland annat till måltider och var inrett med ett högt bord och ett lågt bord. På det låga bordet fanns färgpennor att tillgå. Övrigt material som erbjöds barnen och var tillgängligt i barnens höjd bestod av lekmaterial med förutbestämt användningsområde, anpassade för yngre barn. Enklare pussel fanns placerat i barnens höjd på avdelning Violen, dock inte på avdelning Blåklockan där det fanns att tillgå men inte var synligt placerat. På båda avdelningarna fanns spel och annat material placerat på höga hyllor, och därmed inte tillgängligt för barnen. Böcker fanns tillgängligt för barnen.

I det andra större rummet fanns bland annat en samlingshörna, soffa, rutschkana och ribbstolar. Material som erbjöds i rummet var exempelvis duplo, klossar, tågbanda, stora mjuka byggkuddar, olika plastdjur, plastbilar, garage och bondgård. Materialet förvarades i plastbackar, det mesta i barnens höjd.

Ett av de mindre rummen var inrett som ”dockvrå” och ett var anpassat för skapande aktiviteter. Där fanns visst material för skapande, exempelvis färg och olika slags papper, dock inte tillgängligt för barn utan vuxnas hjälp och medverkan. Varierat och rikt material för undersökande och experimenterande inom läroplanens målområden fanns inte tillgängligt. Synlig dokumentation på avdelningarna om vad som pågick i verksamheten, exempelvis bilder eller andra exempel på barnens skapande i olika former, fanns i begränsad omfattning. Varje avdelning har en digital fotoram, dessa var dock inte igång vid verksamhetsbesöket.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen har inte yttrat sig över denna del av rapporten.

Motivering till beslut

Huvudmannen ska se till att förskollärare och annan personal vid förskoleenheten har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet och det ska för utbildningen finnas de lokaler och utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 34 och 35 §§ skollagen och Läroplan för förskolan, kap. 2.7).

Förvaltningen konstaterar att bristpunkterna a, b, c och d är desamma som i föreläggandet och bristpunkterna b, c, d och e i tillsynsbeslutet från den 7 mars 2016. Förvaltningen noterar att samma bristpunkter konstaterades i tillsynsbeslutet daterat den 17 juni 2015. Vid den nu aktuella uppföljningen har huvudmannen inte lämnat eller visat någon dokumentation som stödjer hur föreläggandet har avhjälpats.

Föreläggande 4, punkt a: Förskolans arbete med att bearbeta Läroplan för förskolan (Lpfö-98/10)

Enligt läroplan för förskolan kap. 2.7 har förskolechefen det övergripande ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och uppdraget i dess helhet. Den pedagogiska ledningen är en viktig faktor för förskolans kvalitet, varför det är av stor betydelse att förskolechefen har goda kunskaper om förskolans mål och uppdrag.

Pedagogiskt ledarskap är allt som handlar om att tolka målen samt beskriva aktiviteter för en god måluppfyllelse i relation till de nationella målen i förskolan.

Det betyder att förskolechefen måste ha kunskap och kompetens för att tolka uppdraget, omsätta det i undervisning, leda och styra lärprocesser samt skapa förståelse hos medarbetarna för sambandet mellan insats och resultat.³

Förvaltningen bedömer att det i den uppföljande utredningen inte har framkommit någon information som påvisar att ett utvecklingsarbete i förhållande till läroplanens begrepp, mål och riktlinjer har skett. Huvudmannen, tillika förskolechef, kunde inte redogöra för vad som tagits upp på gemensamma personalmöten avseende läroplanen under året. Vad som framkommit är i

huvudsak att personalen ”har läroplan i åtanke”, att de ”bläddrar då och då” i läroplanen och att personalen försöker ha den i åtanke när de planerar förskolans arbete.

Av genomförd uppföljning så har heller inte framkommit information som påvisar att de samtal om läroplanen som huvudmannen uppger ha förts under året har lett till en utveckling av förskolans verksamhet i förhållande till läroplanens begrepp, mål och riktlinjer.

Uppgiften att förskolans personal gått igenom läroplanen på personalmöten har inte bekräftats i intervju med personalen, tvärtom har dessa uppgett att de ser ett behov av att gå igenom läroplanen men att det inte är en stående punkt. Vidare framkom att förskolechefen inte har gett några direktiv om läroplanen mer än att ”ha den i åtanke”.

Nämnden ser detta som mycket allvarligt då det enligt skollagen är läroplanen som ligger till grund för undervisningen. Den utvärdering av förskolans kvalitet, som enligt läroplanen ska utföras, handlar om att få kunskap om hur verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att alla barn ges bästa möjliga förutsättningar till utveckling och lärande.⁴

I förvaltningens bedömning av punkt a har hänsyn även tagits till utredningen gällande övriga förelägganden, då även dessa påvisar hur huvudmannen tillika förskolechef och förskolans personal brister i omsättandet av styrdokumentens krav och de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Av uppföljningen av ärendet som helhet framgår att huvudmannen brister i utformningen av utbildningen, i det systematiska kvalitetsarbetet, i ledning och samordning av förskolans verksamhet samt i barnsäkerhet. Vid tillsynen⁵ konstaterades också nya brister avseende andel förskollärare samt barnsäkerhet och avgifter. Att huvudmannen inte avhjälpbrister som konstaterats i verksamheten samt därtill uppvisat nya brister visar, enligt nämndens bedömning att huvudmannen inte har satt sig in i och omsatt styrdokumentens krav.

⁴ Avsnitt 2.6 förordning (SKOLFS 1998:16) om läroplan för förskolan.

⁵ Se vidare i bedömningen avseende föreläggande 1 (s. 8-10), föreläggande 2 (s. 13-15) föreläggande 3 (s. 21-24) samt föreläggande 4 (s. 31-35).

Förvaltningen bedömer sammantaget att huvudmannen inte ger förskolans personal förutsättningar till att sätta sig in i och bearbeta gällande föreskrifter och att detta i sin tur avspeglar sig i utbildningens utformning. Förvaltningen bedömer också att huvudmannen tillika förskolechefen saknar nödvändig insikt i innebörden i gällande styrdokument. Förskolechefens bristande pedagogiska ledarskap medför att personalens förutsättningar att förstå uppdraget, omsätta det i undervisning samt förstå sambandet mellan insats och resultat begränsas. Förvaltningen bedömer att huvudmannen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda bristpunkten 4 a, varför bristen kvarstår.

Föreläggande 4, punkt b: Arbetssätt och metoder

Vid den uppföljande utredningen har det inte framkommit någon information som visar på att huvudmannen har vidtagit åtgärder för att utveckla arbetssätt och metoder så att dessa stämmer överens med intentionerna i förskolans läroplan. Någon dokumentation som påvisar en utveckling av arbetssätt och metoder har inte uppvisats.

Förskolans planering följer samma struktur som vid tillsynen i december 2014 och arbetssätt samt aktiviteter som erbjuds barnen är i stort sett desamma. Vid tillsynen framkom att personalen i sin planering av verksamheten försöker beakta läroplanen, det framgick dock inte vad detta innebar.

Det har inte uppvisats någon dokumentation eller på annat sätt framkommit information som påvisar att utbildningens innehåll och genomförande svarar mot läroplanens mål och intentioner.

Förvaltningen bedömer att huvudmannen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda bristpunkten 4 b, varför bristen kvarstår.

Föreläggande 4, punkt c: Kompetensutveckling under året

Enligt 2 kap. 34 § skollagen ska huvudmannen se till att personalen vid en förskoleenhet ges möjlighet till kompetensutveckling.

Förvaltningen kan konstatera att det finns en diskrepans mellan huvudmannens och personalens redovisningar avseende detta område. Förvaltningen bedömer dock att det då huvudmannen anger att det inte skett och att personalen redovisar att vissa insatser skett inte medvetet från huvudmannen funnits en kompetensutveckling med mål att kunskaperna och implementerandet av läroplanen ska ske i verksamheten och

användas i utbildningen. Det framgick inte heller varför just dessa kompetensutvecklingsinsatser hade prioriterats.

I förvaltningens bedömning av föreläggande 4 punkt d har hänsyn även tagits till den uppföljande utredningen gällande övriga punkter i föreläggande 4. Utredningen visar i sin helhet att förskolans personal inte getts förutsättningar att skaffa sig den kunskap om läroplanens mål och intentioner som krävs för att den pedagogiska verksamheten ska kunna bedrivas i enlighet med gällande föreskrifter. Effekter av detta syns i att utbildningens utformning och innehåll inte kan kopplas till läroplanen. Förvaltningen bedömer att huvudmannen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda bristpunkten 4 d, varför bristen kvarstår.

Föreläggande 4 punkt d: Pedagogisk miljö

Enligt 2 kap. 35 § skollagen ska det för utbildningen finnas de lokaler och utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Enligt läroplan för förskolan kap 2.2 ska miljön vara öppen, innehållrik och inbjudande. Det är viktigt att organisera och utforma miljön så att barnen ges möjlighet att pröva, undersöka, utforska, experimentera, leka, skapa och konstruera. Miljön behöver också kunna förändras och anpassas över tid eftersom barngruppen hela tiden ändras och behoven därmed skiftar.⁶

Huvudmannen tillika förskolechef uppgav vid den uppföljande tillsynen att personalen inventerat förskolans material och hur det kan användas så det passar alla barn. Det framgick dock inte hur denna inventering lett till en utveckling av material och miljö. Det påvisades heller inte i samband med visningen av förskolans miljö att åtgärder vidtagits. Inrättandet av miljön samt vilket material som erbjöds var i stort sett detsamma som vid tillsynen den 4 december 2014.

Vid intervjuerna framkom att inrättandet av den pedagogiska miljön påverkas av barngruppernas sammansättning gällande ålder. Förskolechefen uppgav att barnen får fråga personal om de vill använda material som inte är tillgängligt. Personalen kunde inte ge några tydliga beskrivningar om arbetssätt som belyser att barnen ges inflytande i den pedagogiska miljön, i förhållande till den nuvarande sammansättningen i grupperna.

Vidare konstaterades att material för skapande inte fanns tillgängligt för barnen, inte heller ett varierat och rikt material för undersökande och experimenterande inom läroplanens målområden. Synlig dokumentation på avdelningarna om vad som pågick i verksamheten, exempelvis bilder eller andra exempel på barnens skapande i olika former, fanns i begränsad omfattning. Förvaltningen bedömer att huvudmannen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda bristpunkten 4 e, varför bristen kvarstår.

Förvaltningen bedömer sammantaget att huvudmannen inte har säkerställt att förskolans personal ges förutsättningar att bedriva verksamheten så att syftet med utbildningen i förskolan uppnås (1 kap. 4-5 samt 10 §§, 2 kap. 34-35 §§, 3 kap. 3 § och 8 kap. 2 § skollagen, Läroplan för förskolan, kap. 2). Samtliga brister i föreläggandet kvarstår.

Förvaltningen bedömer bristen som allvarlig.

Nyuppkomna brister

I samband med tillsynen den 24 och den 30 maj 2016 har nedanstående brister framkommit.

- **Avgifter**

- Huvudmannen begär regelbundet att vårdnadshavare skickar med frukt hemifrån.

Utredning

Enligt 8 kap. 20 § skollagen får en huvudman inte ta ut oskäligt höga avgifter. Enligt Riktlinjer för fristående förskola i Stockholm stad kap 7.2 får inte någon avgift/kostnad utöver maxtaxan tas ut för en plats i förskolan.

Vid tillsynen uppgav personalen att vårdnadshavarna tillhandahåller frukt vid utflykter, vid ett tillfälle i veckan. Personalen beskrev att förskolan inte tar med sig någon frukt vid dessa utflykter. Om ett barn glömt frukt så får de barn som har med frukt dela med sig. Huvudmannen uppgav i intervjun att hon inte visste om vårdnadshavare tillhandahåller frukt vid utflykter utan hänvisade frågan till personalen.

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen har den 16 augusti 2016 yttrat sig över denna del av rapporten. Huvudmannen anger att förskolan inte längre ber vårdnadshavarna att ta med frukt till förskolan.

Motivering till beslut

Förvaltningen bedömer att huvudmannen i sitt yttrande påvisat att bristen har åtgärdats och avstår därmed från att ingripa.

- **Andel förskollärare**

- Förskollärreresursen är för begränsad för att möjliggöra kontinuerlig ledning av undervisningen och för att barnens utveckling och lärande ska kunna följas upp så som avses.

Utredning

Enligt 3 kap. 3 § skollagen ska alla barn ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Enligt 2 kap. 13-15 §§ skollagen får endast den som har legitimation som förskollärare och är behörig för undervisning bedriva undervisning. En legitimerad förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Enligt skollagen får det för undervisningen finnas annan personal med sådan utbildning och erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas.

Huvudmannen har i sitt yttrande som inkom den 9 maj 2016 redovisat förskolans bemanning avseende hösten 2015. Vid intervjun den 30 maj 2016 redogjorde förskolechefen för aktuell bemanning vid tidpunkten för tillsynen. Enligt förskolechefens uppgift har förskolan en förskollärare i omfattningen 87,5 procent av en heltidstjänst.

Andelen förskollärare har därmed minskat till 16 procent i jämförelse med 7 mars 2016 då andelen var 18 procent. Antal barn per förskollärare är 33, motsvarande siffra 2015 var 22.

Förskolechefen uppgav i intervjun att den enda förskollärreresursen fördelas på förskolans två avdelningar. Enligt förskolechefen har förskolläraren sin huvudsakliga placering på avdelning Blåklockan och är inte schemalagd på Violen.

Förskolechefen uppgav dock att förskolläraren även arbetar på Violen, men hon kunde inte redogöra för i vilken omfattning detta sker. Även personalen beskrev i intervjun att förskolläraren arbetar på båda avdelningarna, men de kunde inte mer precist ange i vilken omfattning.

Förskolechefen beskrev att förskolläraren är pedagogiskt ansvarig och planerar verksamheten för förskolans båda avdelningar. Förskolläraren har tid avsatt varje vecka för planering. Övrig personal har tid för uppföljning och planering på personalmöten en gång i månaden.⁷

Huvudmannens yttrande

Huvudmannen har yttrat sig över denna del av rapporten på så sätt att förskolan har en nyanställd förskollärare som är intresserad av att dokumentera och att komma med nya idéer.

Motivering till beslut

Huvudmannen har redovisat att förskolan sedan augusti 2016 har ytterligare en förskollärare i tjänst. Förvaltningen konstaterar att huvudmannen inte har lämnat in dokumentation som visar att personen är anställd och behörig förskollärare eftersom varken anställningsavtal, examensbevis eller legitimation har redovisats.

Huvudmannen har därtill inte lämnat någon beskrivning av förskollärarens tjänstgöringsgrad på förskolan, på vilken/vilka avdelning personen ska undervisa och inte heller hur avdelningarnas organisation ser ut med denna nya tjänst.

Avsaknaden av personens anställningsavtal och behörighet medför att förvaltningen inte kan tillgodoräkna personen i den befintliga organisationen, vilket medför att förskolan i förvaltningens mening enbart har en tjänstgörande förskollärare med 87,5 procent av en heltidstjänst.

Mot denna bakgrund bedömer förvaltningen att huvudmannen inte har organiserat så att undervisningen för samtliga barn på förskolan bedrivs av behörig förskollärare och att huvudmannen därmed inte följer skollagens krav (2 kap. 13-15 §§ skollagen).

Enligt förvaltningen finns det ett orsakssamband mellan förskolans låga andel förskollärare och de kvalitativa bristerna som föreligger i verksamheten, såsom förskolans brister i det systematiska kvalitetsarbetet och att följa läroplanens mål och intentioner med det pedagogiska arbetet.

Förvaltningen bedömer bristen som allvarlig.

---

⁷ Se även utredningen under ”Systematiskt kvalitetsarbete”

Förvaltningens synpunkter och förslag till beslut

Enligt 26 kap. 13 § skollagen får en tillsynsmyndighet återkalla ett godkännande som myndigheten meddelat om ett föreläggande inte har följts och om missförhållandet är allvarligt. Som framgår ovan har huvudmannen vid upprepade tillfällen förelagts att avhjälpa allvarliga brister i verksamheten.

Huvudmannen har trots föreläggandena endast delvis avhjälpt påtalade brister. Förvaltningen konstaterar även att brister som tidigare uppmärksammats och i tillsynsbeslut bedömts avhjälpta, inte har visat sig vara åtgärdade vid uppföljning. Flera allvarliga missförhållanden i verksamheten kvarstår således.

Den nu genomförda uppföljning av tillsynsbeslutet daterat den 7 mars 2016 visar att huvudmannen har bristande förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Huvudmannens bristande förutsättningar har visat sig i form av att huvudmannen:

- **Brister i att ge barnen en trygg omsorg:**
Huvudmannen har inte lyckats implementera handlingsplan för olika kriser och katastrofer samt inte sett till att förskolans rutin för hur personalen ska agera om ett barn försvinner efterlevs.
- **Brister i ansvarsfördelning mellan huvudman och förskolechef samt ledning och samordning av förskolans verksamhet:**
Huvudmannen har brister i ansvarsfördelningen mellan huvudman och förskolechef vilket bedöms vara en starkt bidragande orsak till varför de krav och ansvar skollagen och läroplanen ställer på huvudman och förskolechef att följa och implementera, inte blir genomförda eller får genomslag i verksamheten. Den bristande ansvarsfördelningen får genomslag och genomsyrar samtliga påtalade brister i detta beslut.
- **Brister i det systematiska kvalitetsarbetet:**
Huvudmannen saknar ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete, vilket bland annat innebär att förskolan inte kan synliggöra vilka områden som behöver utvecklas för att barnens utveckling och lärande på bästa sätt ska kunna stimuleras. Huvudmannen har vidare allvarliga brister i dokumentationen vilket innebär att förskolan inte kan utvärdera sitt arbete och göra analyser utifrån de nationella

målen. Såväl denna som tidigare uppföljningar har visat på omfattande brister i huvudmannens verksamhet. Enligt förvaltningen har ingen egentlig kvalitetsutveckling skett i efterlevnaden av läroplanen och de brister som förelåg vid tillsynsinspektionen den 4 december 2014 kvarstår.

- **Brister i att ge personalen förutsättningar att bedriva verksamheten så att syftet med utbildningen i förskolan uppnås:**

Huvudmannen har visat bristande insikt i vad läroplanens mål och riktlinjer innebär, vilket är det centrala för utbildningen i förskolan.

De missförhållanden som uppdagats i verksamheten bedöms som allvarliga. Sammantaget innebär bristerna att huvudmannen inte kan säkerställa en god omsorg av barnen och en utbildning som stimulerar barns utveckling och lärande och därmed ge barnen den utbildning och undervisning som de har rätt till. Bristerna i verksamheten utgör allvarliga missförhållanden som trots tidigare förelägganden inte har avhjälpats.

Sammanfattning tillsyn av förskolan Solåsen

Tillsyn genom inspektion den 4 december 2014
Tillsynsrapport expedierad den 16 februari 2015
Tillsynsbeslut den 17 juni 2015

Uppföljning av tillsynsbeslut daterad 17 juni 2015

Tillsyn genom inspektion den 25 november 2015
Tillsynsrapport expedierad den 18 december 2015
Tillsynsbeslut 7 mars 2016

Uppföljning av tillsynsbeslut daterad 7 mars 2016

Tillsyn genom inspektion den 24 och 30 maj 2016
Tillsynsrapport expedierad den 11 juli 2016

Huvudmannen har haft lång tid på sig att åtgärda de brister som påtalats. De brister som påtalats i tillsynsrapporten den 11 juli 2016 är i stort sett desamma som de brister som uppmärksammades vid det första tillsynsbesöket den 4 december och som framgår i tillsynsrapporten den 16 februari 2015. Sedan den 16 februari 2015 har huvudmannen vid ett flertal tillfällen haft möjlighet att åtgärda bristerna.

Förvaltningen föreslår därför att nämnden beslutar att Förskolan Solåsen AB:s (org.nr 556612-4722) godkännande att bedriva förskola enligt skollagen återkallas i enlighet med 26 kap. 13§ skollagen. Beslutet föreslås gälla från och med den 31 januari 2017. Vidare föreslår förvaltningen att stadsledningskontorets juridiska avdelning får i uppdrag att, i enlighet med tidigare utfärdad fullmakt, föra utbildningsnämndens talan. Förvaltningen föreslår att beslutet justeras omedelbart.

Bilagor

1. Tillsynsutredning den 16 februari 2015
2. Tillsynsbeslut den 17 juni 2015
3. Tillsynsrapport den 18 december 2015
4. Uppföljningsbeslut den 7 mars 2016
5. Tillsynsrapport den 11 juli 2016
6. Överklagandehänvisning